

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie R. N. radcy prawnego
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 18 grudnia 2023 r.,
sprawy w przedmiocie wniosku obrońcy ukaranego R. N. o wznowienie
postępowania dyscyplinarnego zakończonego prawomocnym orzeczeniem
Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 29
października 2019 r. sygn. akt [...]
na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o
radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1166).

p o s t a n o w i ł:

stwierdzić swoją niewłaściwość i przekazać sprawę do
rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby
Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

W dniu 5 grudnia 2022 r. (data wpływu) obrońca R. N. - radcy prawnego
złożył w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej wniosek o wznowienie postępowania
dyscyplinarnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Wyższego Sądu
Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 29
października 2019 r. w sprawie radcy prawnego R. N. oraz uchylenie

przedmiotowego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej zważył, co następuje.

Przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1166) nie regulują instytucji wznowienia postępowania dyscyplinarnego, zaś art. 74¹ pkt 1 cyt. ustawy odsyła do odpowiedniego stosowania Kodeksu postępowania w sprawach w niej nieuregulowanych. Przyjąć zatem należy, iż w zakresie wznowienia postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Odpowiednie stosowanie określonych przepisów nie jest czynnością o jednolitym charakterze i nie oznacza zawsze zastosowania przepisów wprost. Zdarzają się bowiem sytuacje, gdy jakieś przepisy prawa bez żadnych zmian w ich dyspozycji mają być zastosowane. W innej sytuacji przepisy, do których odesłano będą stosowane tylko po określonych modyfikacjach. Odpowiednie stosowanie może również sprowadzać się, co jest pewnym paradoksem, do niestosowania przepisów, do których odesłano, a to z uwagi na bezprzedmiotowość bądź też ze względu na ich całkowitą sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miałyby one być stosowane odpowiednio (por. J. Nowacki, Odpowiednie stosowanie przepisów prawa, Państwo i Prawo 1964, nr 3, s. 370 – 371).

Odnosząc się do realiów niniejszej sprawy dokonując wykładni określenia „odpowiednio” należy mieć na uwadze specyfikę postępowania dyscyplinarnego uregulowanego w powołanej wcześniej ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych. W postępowaniu tym Sąd Najwyższy nie pozostaje w strukturze organów odpowiedzialności dyscyplinarnej i nie dokonuje kontroli instancyjnej zapadłych w jego toku orzeczeń. Wykładnia funkcjonalna i systemowa art. 540 § 2 k.p.k. sprzeciwia się więc zastosowaniu tegoż przepisu w postępowaniu wznowieniowym wprost, bez istotnych zmian w jego dyspozycji. Takie „odpowiednie stosowanie” analizowanego przepisu prowadziłoby bowiem do irracjonalnego układu procesowego, w którym Sąd Najwyższy - nie będący sądem sprawującym kontrolę merytoryczną orzeczeń zapadłych w postępowaniu dyscyplinarnym - rozpoznawałby jednak wnioski o wznowienie tego rodzaju postępowania. Ponadto

zgodnie z treścią art. 27 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje oraz środki odwoławcze i inne sprawy w wypadkach wskazanych w ustawie. Wykładnia językowa tegoż przepisu prowadzi do wniosku, iż podstawowym zadaniem Sądu Najwyższego jest przede wszystkim rozpoznawanie kasacji od prawomocnych orzeczeń. Powołany art. 27 k.p.k. jest więc samoistnym przepisem kompetencyjnym określającym wprost właściwość funkcjonalną Sądu Najwyższego tylko do rozpoznawania kasacji. Natomiast środki odwoławcze i inne sprawy Sąd Najwyższy rozpoznaje tylko w wypadkach wskazanych w ustawie, a więc właściwość funkcjonalna Sądu Najwyższego w tym zakresie musi wynikać wprost i wyraźnie - z innego niż art. 27 k.p.k. - przepisu ustawy. Przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidują domniemania właściwości Sądu Najwyższego do rozpoznawania wszelkich środków odwoławczych od decyzji podejmowanych przez sądy powszechne, czy to w pierwszej, czy w drugiej instancji, lecz wręcz przeciwnie, do rozpoznania wspomnianych środków odwoławczych wymagają wyraźnej podstawy prawnej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24.03.2015 r., III KZ 13/15, LEX nr 1656509; z dnia 26.10.2007 r., V KZ 66/07, OSNWSK 2007, nr 1, poz. 2404; z dnia 26.09.2011 r., II KZ 41/11, LEX nr 960539). Podobnie w innych judykatach Sąd Najwyższy prezentował stanowisko, iż zgodnie z art. 27 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje oraz środki odwoławcze i inne sprawy w wypadkach określonych w ustawie. Tym samym rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy środków zaskarżenia, innych niż kasacja, ma charakter wyjątkowy i wymaga wyraźnego przepisu kompetencyjnego. Przepis art. 544 § 2 k.p.k. określa właściwość funkcjonalną Sądu Najwyższego jedyne w zakresie wznowienia postępowania zakończonego orzeczeniem sądu apelacyjnego lub Sądu Najwyższego. Brak jest natomiast w Kodeksie postępowania karnego przepisu kompetencyjnego uprawniającego Sąd Najwyższy do rozpoznawania wniosku o wznowienie postępowania dyscyplinarnego prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych zakończonego prawomocnym orzeczeniem.

W oparciu o przytoczoną wyżej argumentację przyjąć zatem należy, iż przepis art. 544 § 2 k.p.k. winien być stosowany w postępowaniu wznowieniowym przed sądami dyscyplinarnymi radców prawnych „odpowiednio”, tzn.

z uwzględnieniem specyfiki i odmienności tego postępowania. Skoro Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych pozostaje w strukturze organów dyscyplinarnych orzekających o odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych i sprawuje kontrolę instancyjną zapadłych w jego toku orzeczeń, to także ten sąd jest właściwy funkcjonalnie do rozpoznawania wniosków o wznowienie postępowań dyscyplinarnych zakończonych prawomocnymi orzeczeniami tychże organów.

Z tych też względów postanowiono, jak na wstępie.

[M. T.]

(r.g.)